

TMMOB 36. DÖNEM ÇALIŞMA PROGRAMI

36. Dönem Çalışma Programımız, Genel Kurul Kararları, TMMOB Demokrasi Kurultayı'nın ve TMMOB raporlarının görüşlerini, politikalarını ve önerilerini göz önünde tutarak, geçen dönemden süregelen çalışmaların sürdürülmesini hedefleyerek, içinde bulunduğumuz dönemin özelliklerini ve önceliklerini kavramaya açık bir anlayış ve bütünsellikle hazırlanmıştır.

Sunuş

Bugün, tek kutuplu hale gelen dünyada, kapitalizm küresel programını uyguluyor. Kapitalist sistemin değerleri dünyanın her yerinde egemen kılınmaya çalışılıyor. Uluslar üstü sermayenin “Yeni Dünya Düzeni” denen, “küreselcilik” ideolojisi dünyamızı sosyo-ekonomik eşitsizlikler, savaşlar, göçler, soykırımlar, açlık, yoksulluk ve ekolojik bozulmalarla bir felakete doğru sürükleyişine tanık oluyoruz.

İnsanlığın ortak ürünü olan teknolojik gelişmeler, dünya insanlığına daha mutlu ve güvenli bir yaşamı sunabilecek düzeye geldiği halde; çok geniş toplum kesimlerinin bu gelişmelerden yararlanmasında engellenmekte, ekonomik ve siyasal bağımlılıkla birlikte yoksullaşma süreci yaşanmaktadır.

Bu süreçte, zengin ülkeler daha zengin, yoksul ülkeler daha da yoksullaşmaktadır. Geri kalmış ülkelerin gelişmiş ülke metropollerinden yönetilmesinin önündeki engeller kaldırılmakta, siyasal iktidarlar çokuluslu tekellerin çıkarlarını koruyan ve geliştiren bir araç haline gelmektedir. “Barış ve silahsızlanma” söyleminin aksine, kaynakların silahlanmaya aktarılması devam etmektedir.

Küreselleşmenin savunucuları dünyanın artık ekonomik bütünleşme sürecine girdiğini, tek yanlı bağımlılık ilişkilerinin ortadan kalktığını, bunun yerini karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin aldığını söylemektedirler. Yaşananlar ise, söylenenleri doğrulamamaktadır. Dünyada tek yanlı bağımlılık ilişkileri devam etmektedir ve bu nedenle emperyalizmden bağımsızlık talebi gerçekçi ve haklı bir temele dayanmaktadır.

Sermayenin serbestleşmesinin önündeki engeller tek tek kaldırılırken, emeğin hakları kısıtlanmakta, örgütlülüğü dağıtmaya, direnci kırılmaya çalışılmaktadır. İtiraz edilmeden kabul edilmesi istenen küreselleşme, gerçeğin kendisi ve bitmiş bir süreç olarak sunulmaktadır. Bu süreç karşısında, “*insanlığın yapabileceği bir şey yok, en iyisi serbest piyasadır, en iyisi özel mülkiyettir, toplumsal ve dayanışmacı çözümler artık önemini yitirmiştir, alternatif yoktur*” denilmektedir.

Ekonomi politikaları yeni liberalizmin küreselleşme, özelleştirme ve serbest piyasa kuralları doğrultusunda belirlenen Türkiye, özellikle son yirmi yıldır bütünüyle uluslar arası sermayenin yönlendirmesine teslim olmuştur. Siyasal iktidar ülkenin ekonomisini IMF' ye ve Dünya Bankasına teslim etmiş, dış politikasını ABD-İsrail stratejik ittifakına dayandırmış, NATO'nun hegemonyacı konseptinin uygulayıcısı olmuş, bu özellikleriyle

uluslar üstü mali sermayenin Türkiye'deki "icra organı" haline gelmiştir. Emperyalist odaklar, Türkiye hakkında kararlar almaya devam etmekte, özelleştirme, yatırım öncelikleri, ekonomik istikrar paketleri vb. tüm önemli kararlarda söz sahibi oldukları gibi, Türkiye'nin Kafkasya'da, Ortadoğu'da Balkanlar'da ve Avrupa'daki yeni rolünü de belirlemektedirler. 57. Hükümetin "milliyetçi" yapısı ve iddiasına karşın, Türkiye'nin iç ve dış politikaları "yabancılar" tarafından belirlenmeye devam edilmektedir. Türkiye'nin üretici güçleri bir kenara itilmekte, emekçi sınıfların haklı talepleri göz ardı edilmekte, mühendisleri ve mimarları gözden çıkarılmakta, milyonlarca insan insanlık onurunun ayaklar altına alındığı bir yaşama mahkum edilmektedir.

Küresel pazara ve ekonomiye uyumu IMF'ye verilen niyet mektubuyla teyit eden 57. Hükümet, özelleştirmelerin hızlandırılacağını, işçi-memur ücretlerinin düşük tutulacağını, kamu yatırımlarının durdurulacağını ve tarımda hayvancılıkta verilen desteğinin ortadan kaldırılacağını taahhüt etmiştir. Türkiye tarımı tarihinin en ağır saldırısıyla karşı karşıyadır. Tarihin hiçbir evresinde toplumsal yaşam günümüzde olduğu ölçüde "piyasalara" tabi hale gelmemiştir. Türkiye halkının geleceğini yok eden bu uygulamalar emperyalist merkezlerin direktifleri doğrultusunda devreye sokulmaktadır.

Kamu tesislerinin, tersanelerinin, limanlarının, enerji santrallerinin, ormanlarının, tarım alanlarının özelleştirmelerle bir avuç vurguncuya peşkeş çekildiği, devletin "sosyal" niteliğinin göz ardı edilerek "soygun" niteliğinin ön plana çıkarıldığı, çalışanların vergileriyle toplanan kaynakların yerli ve yabancı sermayeye aktarıldığı Türkiye, toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan milyonlarca emekçinin, ezilenin, yoksulun Türkiye'si olmaktan çıkmış, bir avuç azınlığın Türkiye'si haline gelmiştir.

Bireyler ve sosyal sınıflar arasındaki gelir dağılımı adaletsizliğinin yanında bölgeler arasındaki dengesizlikler daha da artmış, işsizlik, yoksulluk ve açlık yaygınlaşmıştır. Ülkenin en zengin % 1'ni oluşturan 134 bin ailenin Türkiye gelirinin % 17'sine el koyduğu, en yoksul % 1'i oluşturan 134 bin aileye ise gelirin yalnızca % 0.07'sinin düştüğü, özelleştirilen işletmelerde çalışan 10 kişiden 7'sinin işini kaybettiği Türkiye'de zengini daha zengin, yoksulu daha da yoksul hale getiren bir süreç işlemektedir. En zengin ile en yoksul aileler arasındaki gelir farkı 1843 kata ulaşmıştır. Bu eşitsizliğin; kayıt dışı kazançlar ve kara paranın ulaştığı boyutlar dikkate alındığında çok daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Hükümet emekçilerin yaşam koşullarını dayanılmaz biçimde kötüleştiren siyasetini onların örgütlü sendikal mücadelesini baltalama siyasetiyle birleştirmiştir. "Toplumsal barış" adı altında işçi sınıfını sermaye boyunduruğuna "gönüllü" razı etme siyaseti, bu hükümet ve onun sendikalardaki uzantıları eliyle en gerici yöntemlerle uygulanmaktadır.

Toplumun ekonomik, sosyal, kültürel yaşamı, kentlerin kaderi yeniden belirlenmektedir. Rant ekonomisi gelişmekte, sanayileşme ve üretim gerilemektedir. Sosyal içerikli kamu yatırımlarından tamamen vazgeçilirken, milyarlarca dolarlık silah siparişleri verilmektedir. Özelleştirmeler genişleyerek sürdürülmektedir. Bu durum, sendikasızlaşmayı, örgütsüzlüğü, taşeronlaşmayı, ücret düşüklüğünü, işsizliği, açlığı getirmektedir. Liberalizmin "bırakınız yapsınlar" formülünün "bırakınız ölsünler" unsuru artık gözlerden saklanamayacak kadar açık ve seçik hale gelmiştir.

Türkiye’de liberalizm bugün, hem merkezi hem de yerel yönetim alanında büyük tahribatlar yaratmaktadır. Taslak olarak tartışılmakta olan ve kamuoyuna “reform” olarak sunulan yerel yönetimler yasa tasarısı; devletin idari örgütlenmesi, kamu kaynaklarının kullanımı ve demokratik katılım boyutunda, bu gidişe dur demekten uzaktır.

17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 Doğu Marmara depremleri, bilimin ve tekniğin gereklerine göre yapılmış, ulusal, bölgesel ve kentsel planlama yerine arsa rantlarına ve spekülasyona dayalı yerleşimlerin ve kentleşmenin, toprağın özel mülkiyet altında sınır tanımaz kullanımının kentleşmenin temel dinamiği haline gelişinin nelere mal olduğunu, yeni liberal politikalara teslim olmuş bir sistemin, toplumsal ve insani sorunlar karşısında ne kadar körleştiğini, sosyal boyutu zayıflatılmış bir devlet örgütlenmesinin ne kadar aciz bir yapıya dönüştüğünü ve kamu yönetiminin ne kadar etkisizleştiğini gözler önüne sermiştir.

Milyonlarca insan kaderiyle baş başa bırakılmış, temel bir insanlık hakkı olan güvenli yaşam haklarından mahrum bırakılmış, can güvenliklerinin olmadığı mekanlarda yaşamaya mahkum edilmiştir. Felaket ortamı rant ortamına dönüştürülmüş, çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerle kamusal denetim alanı “özel şirketlere” devredilerek ticarileştirilmiştir. KHK’ lerle yasama organını devre dışı bırakan 57. Hükümet, anti-demokratik bir yönetim anlayışını genişleterek sürdürmektedir.

Bugün, Türkiye’de toplumsal yaşama ait kararların belirlenmesinde, devleti yönlendiren güç odaklarının dışında, çalışanların ve emekten yana kesimlerin istek ve iradelerinin hiçbiri yansımamaktadır. Sermayenin denetimindeki medya, bu istek ve taleplere, yer vermediği gibi gündemi istediği gibi belirleyerek toplumu yanlış yönlendirmektedir.

Ülkenin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yapısındaki yozlaşmanın, çürümenin, kirlenmenin hızlandığı, toplumsal belleğin dağıtıldığı, bireyciliğin ve köşe dönmenin teşvik edildiği bu süreçte, insanlar kendi emeklerine ve toplumsal ilişkilerine yabancılaştırılmıştır. Tarihi ve kültürel mirasımız yok edilerek tarih bilincinden ve kültürel değerlerinden koparılmış, geçmişimizi, sosyal ve tarihi gerçekliğimizi çarpıtan, inkar eden bir yaşam dayatılmaktadır. Dayanışma, sevgi, barış ve kardeşlik gibi insani değerler unutturulmuş; soygun, yağma, vurgun kültürü yaşamın bütün alanlarında yaygınlaştırılmış ve teşvik edilmiştir.

1950’den bu yana, yarım yüzyıldır genişleyerek sürdürülen plansız bir sanayileşme ve kentleşmenin kalkınma modeli olarak benimsendiği bu sistemde, toplumsal eşitsizlikler, çevre talanı ve ekolojik bozulma 12 Eylül darbesiyle birlikte hızlanmış ve sistemleşmiştir.

12 Eylül 1980 ile 6 Kasım 1983 tarihleri arasında çıkarılan 600’ü aşkın yasayla eşine tanık olmadığımız büyük bir yağma ve soygunun yasal zemini oluşturulmuştur. Türk parasının kıymetini koruma yasasının değiştirilmesi, imar affı yasaları, imar yasası, turizmi teşvik yasası, orman yasası, serbest bölgeler yasası, özelleştirme yasası vb. yasalarla doğal ve kültürel varlıklarımız eşi görülmemiş bir şekilde yağmalanmaktadır.

Toplum olarak herkes üzerinde travma etkileri olan ve 16 yıl süren silahlı çatışma dönemi yaşanmıştır. Toplumumuz yaralanmış, binlerce insan yaşamını yitirmiş, sakat

kalmıştır. Bu dönemde 100 milyar dolar harcanmış ve büyük bir göç olayı yaşanmıştır. Kürt sorununun siyasal çözüme kavuşturularak barış ortamının sağlanması, OHAL' in kaldırılması ve göç etme durumunda bırakılmış yurttaşlarımızın geriye dönüşlerinin hazırlanması, bölgenin tahrip olmuş ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yaşamının onarılarak demokratik bir yaşama geçilmesi zorunludur.

12 Eylül 1980 darbesinin üzerinden 20 yıl geçmesine karşın, toplumun örgütlenmesini engelleyen, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldıran 12 Eylül anlayışı, bütün kurumlarıyla ayakta ve iş başındadır. 12 Eylül'ün otoriter, baskıcı yapısı kurumsallaşmış ve kök salmıştır. Türkiye'nin anti-demokratik olan anayasal ve yasal sisteminin, demokrasinin en büyük engeli haline geldiği bilinmektedir.

Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecinde gündeme gelen Anayasanın değiştirilmesi sorunu güncellik kazanmıştır. Egemen güçler, Anayasayı bazı kozmetik değişikliklere uğratarak statükoyu sürdürmek, toplumu "liberal anayasa reformunun" peşine takarak, işçi sınıfının, emekçilerin ve ezilenlerin istem ve taleplerini söndürmek istemektedir.

Türkiye'nin demokratik bir Anayasaya kavuşturulması çözüm bekleyen öncelikli bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. Darbe Anayasasının yürürlükten kaldırılarak çağdaş, çoğulcu, laik, katılımcı, emekçi halkın çıkarlarını gözeten, hak ve özgürlükler temeline dayalı yeni bir içeriğe kavuşturulması gerekirken, Anayasa değişiklikleri sermayenin çıkarları doğrultusunda gerçekleşmektedir. Özelleştirme ve tahkime Anayasal bir nitelik kazandırılarak, MAİ hükümleri uygulamaya konulmuş, sömürge hukuku tesis edilmiştir. Uluslar üstü ve yerli sermayeye yeni yatırım alanları açmak için neden oldukları "enerji krizi" senaryoları hazırlanmakta, yap-işlet-devret projeleriyle fiyat ve alım garantileri verilmekte, ülke topraklarının bir bölümü "serbest bölgeler" adı altında peşkeş çekilmektedir. Milliyetçilik görüntüsü altında Türkiye satılmaktadır.

Susurluk'ta ortaya çıkan ilişkiler çözülememiş, ortaya çıkan toplumsal bilinç yönlendirilerek bir laik-antilaik cepheleşmesinin yaratılması için kullanılmıştır. İşverenlerden, sendika, konfederasyon, parti ve derneklere kadar çeşitli örgütlerin resmi görüş etrafında toparlanmasıyla toplumsal muhalefetin pasifize edilmesi hedefi sağlanarak, çete, mafya ilişkileri, derin devlet sorgulaması ile ilgili olarak "hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" denirken, hiçbir şey eskisinden farklı olmamıştır.

Düşünce ve ifade özgürlüğünü yasaklayarak ülkeyi açık cezaevine dönüştürenler, sosyal bir varlık olan insanı hücrelere kapatarak tecrit etmek için F Tipi Cezaevi modelini getirmektedirler. Hücre Tipi Cezaevi modeli kapitalizmin yalnızlaştırma politikasının ürünü olup, yalnızca tutuklu olanlara yönelik bir saldırı değil, aynı zamanda bütün topluma yönelik bir şiddettir.

Bütün bu koşullar, emekçi sınıfları ve onların bir bölümünü oluşturan mühendislerin ve mimarların da büyük çoğunluğunu doğrudan etkilemektedir. Özellikle son yirmi yılda üretim ekonomisinin bütününü bir yana bırakılarak rant ekonomisine ağırlık verilmesi ülkemizin ve halkımızın geleceğini tehlikeye attığı gibi, mühendislerin ve mimarların da varlık nedenlerini ortadan kaldırmaktadır. Ulusal kalkınma, bilim, teknoloji ve sanayileşme politikalarının belirlenmesi ve gerçekleştirilmesi, halkımızın ve mühendislerin ve mimarların refah düzeyinin yükseltilebilmesi için de en önemli

hedefdir. Bu politikaların belirlenmesini ve yaşama geçirilmesini sağlayacak siyasal iradenin yokluğu, ülkemizi gelişmiş ülkelerin taşeronu durumuna düşürmektedir.

Bütün alanlar, sanayileşme, tarım, enerji, çevre, vb. ülkenin gerçeklerine ve gereksinmelerine göre değil, uluslar arası sermaye gruplarının çıkarlarına göre yönlendirilmekte, “her şeye karşın özelleştirme” dayatması sürdürülmekte, yargı kararları uygulanmamaktadır. Kamu yararı, hukuksal belgeler ve bilimsel gerçekler bir yana bırakılarak gündeme getirilen uygulamalar kurumsallaştırılmaya ve bu süreç yasal düzenlemelerle güvence altına alınmaya çalışılmakta, yaşamın bütün alanları yürütmenin denetimine ve yönetimine terk edilmektedir. Bilime ve tekniğe aykırılıkla, hukuka aykırılığın baş başa gittiği olumsuz süreç günümüze damgasını vurmaktadır.

Bu koşullar, mühendislerin ve mimarların istihdam alanlarını da daraltmış, ücret ve çalışma koşullarını olumsuz yönde etkilemiştir. Özellikle kamu kesiminde çalışan üyelerimizin ekonomik ve sosyal durumları, üretim süreçlerindeki konumları, üstlendikleri sorumluluklar ve sahip oldukları eğitim düzeyine uygun olmayan bir düzeye gerilemiştir. Kamu kesiminde çalışan üyelerimizin önemli bir bölümü, yaklaşık olarak altı yüz milyon TL olarak hesaplanan asgari geçim düzeyinin yarısı kadar ücret almaktadırlar. IMF direktifleri çerçevesinde uygulanan ücret politikaları, mühendislerin ve mimarların da ücretleri yoksulluk sınırının altındaki bir düzeye düşürmüştür. Özel sektör de kamu sektöründeki ücretleri bir veri olarak ele aldığından, bu olumsuz durum bütün üyelerimize yansımaktadır. Kamu sektöründe çalışan üyelerimiz arasında ücret ve özlük hakları açısından önemli ayrımlar bulunmaktadır. Bu alandaki kimi iyileştirme çalışmalarının tüm mühendis ve mimarları kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekirken, ayrımcılık sürmektedir. Bu sorunların temel çözümü olan grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hakların yasalara yansıtılması geciktirilmektedir.

Örgütümüzün, gündemindeki konuları bilimin ve mühendisliğin evrensel değerlerine ve emekçi halkın çıkarlarına göre ele almaya ve çözüm önerileri geliştirmeye yönelik çalışmalarının ve halkımıza ve üyelerimize karşı görevlerimizi yerine getirebilmenin önemli bir koşulu olan bağımsız yapımız, siyasal iktidarın müdahalesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Dünyada ve Türkiye’de geline bu noktada ülkemizin demokrasi güçleri tarihi bir sorumlulukla yüz yüzedir. Bizi doğrudan etkileyen demokrasi kavramına farklı anlamlar yüklediği günümüzde biz mühendis ve mimarlar sorunun sınıflar arası ilişkiler temelinde ele alınması gerektiğini savunuyoruz.

Küreselleşme programının en önemli uygulama hedefleri sosyal devletin tasfiyesi, özelleştirme ve örgütsüz bir toplum yaratmaktır. Nasıl ki, daha önce kapitalist süreçte yaşanan liberal, müdahaleci ve günümüzde yaşanan neo-liberal dönemler arasındaki geçişleri sınıf mücadelesi belirlemiş ise, bu hedefe de ulaşp ulaşamayacağını ve küreselleşme programının kaderini sınıf mücadeleleri belirleyecektir.

İnsanlığın bu sarmaldan kurtulmasının yolu, kaçınılmaz ve değiştirilmez diye sunulan reçeteler konusunda bağımsız düşünebilmekten, toplumların kendi gereksinmelerine ve amaçlarına uygun çözümleri yine kendi ortak akıllarıyla bulabilmekten geçmektedir.

Bu saptamalar çerçevesinde:

- TMMOB, gücünü mesleki uzmanlık alanlarındaki bilgisinden, birikiminden ve potansiyelinden alan ve uygarlığın gelişmesi ve insanca yaşam ortamlarının sağlanmasında yalnızca bilim ve tekniğin gelişmesinin yeterli olmadığını, toplumda yaratılan diğer değerler gibi, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin de yarattığı bilgi ve ürünlerin kullanımında da toplumun söz, karar ve yetki sahibi olmasını, doğa ve insanın temel değerler olarak kabul edildiği ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikalarla birlikte emeği, özgürlüğü, eşitliği, demokrasi ve barışı savunmaktadır.
- TMMOB, geleceğin planlanabilmesi, insanlığın kaderine sahip çıkabilmesinin yolunun bağımsızlıktan, demokrasiden, insan haklarından, özgürlükten kısaca insanlıktan geçtiğine inanmakta, insanlık dışı bu süreci değiştirmek için bilimin ve aklın yol göstericiliğinde yürüttüğü mücadelesini sürdürmeyi örgütsel bir görev olarak ele almaktadır.
- TMMOB mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendisleri ve mimarları temsil etmek, onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek, mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmak; bu amaçla mesleki alanlarıyla ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek; bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele etmek ve bunların gereği olarak en genel anlamda bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması yönündeki çalışmalarını bütünsel bir anlayışla ve etkinleştirerek sürdürecektir.
- TMMOB, Türkiye'nin emperyalist sistemle bağımlılık ve sömürüye dayalı askeri, ekonomik, siyasal ve kültürel ilişkilerine karşı duruşunu sürdürecektir, ülkemiz halklarından yana politikaların belirlenmesi ve yaşama geçirilmesi için sürdürdüğü etkinliklerini geliştirecek, otoriter ve baskıcı yönetime karşı demokratik hukuk devletini, OHAL' in daha fazla uzatılmadan demokratik yaşama geçilmesini, insan hakları ihlallerinin sona erdirilmesini, insan haklarına aykırı olan F Tipi Cezaevleri uygulamasının ortadan kaldırılmasını, 12 Eylül Anayasası yerine demokratik bir Anayasanın yürürlüğe girmesini, rant ekonomisinden planlı üretim ekonomisine dönülmesini savunmaya ve bu alanlardaki gelişmeleri teşhir etmeye devam edecektir.
- TMMOB “Yaşanacak süreçlerde devlet güdümlü politik kutuplaşmalar dışında kalmak bağımsız toplumsal muhalefet hareketi saflarında yerini almak perspektifiyle” toplumsal muhalefet eylemliliğini, meslek birlikleri ve örgütleri, sendikalar, demokratik kitle örgütleri ile emekten, bağımsızlıktan, eşitlik, özgürlük ve barıştan yana programlar çerçevesinde siyasi partilerle de ortak çalışmalar yapmaya, bu örgütlerle dayanışmayı sürdürmeye devam edecek, Emek Platformu çalışmalarının etkinleştirilmesi ve diğer emekçi sınıfların katılımını sağlamak için çaba harcayacaktır.
- TMMOB, mühendislerin ve mimarların yer aldıkları bütün süreçlerde temsil edilmeye çaba harcayacak, bölgesel sorunların bütünsellik içinde kavranmasını sağlayacak çalışmalar yapacaktır.

Çalışma Anlayışımız

TMMOB bu temel görevlerini, Odalarının ve üyelerinin birlikte çalışma, üretme, kararlaştırma ve uygulama ilkesiyle, yıllar içinde elde ettiği birikimiyle, mühendisliğin ve mimarlığın bilimi ve toplum yararını temel alan evrensel ilkelerinin yol göstericiliğinde, gücünü kendi alanlarını belirleme ve denetleme yetkinliğinden ve örgüt birimleri ile kurduğu ilişkilerin derinliğinden alarak, insan ve doğayı eksenine alan, bağımsızlıkçı, demokrat, özgürlükçü, eşitlikçi, barışçı, emekten ve dünya halklarının dayanışmasından ve sömürünün sona erdirilmesinden yana bir anlayışla yerine getirecektir.

Çalışmalarımız, katılımın, kapsayıcılığın ve saydamlığın her düzeyde yeniden üretileceği demokratik bir çalışma anlayışıyla gerçekleştirilecek, Programımızın önümüzdeki sürecin gereksinimlerine, görüş ve önerilerine açık olması ve yaşanan gerçeklikle buluşması sağlanacaktır.

TMMOB, politikalarını, programını, kararlarını ve uygulamalarını Odaların eğilimlerini gözeterek, ortak iradeyi yansıtmayı ve Odaların dayanışmasını ve eşgüdümünü, her meslek alanının ve uzmanlığın kendisini bütün örgüt birimlerinde ifade etmesi ve kendisini geliştirmesi için uygun araçların sağlanmasını hedefleyerek belirleyecek, Odalarla kurumsal ilişki ve iletişim düzeyinin yükseltilmesini ve aksatılmadan sürdürülmesini sağlayacaktır.

TMMOB Yönetim Kurulu çalışma esasları geliştirilecektir. Yönetim Kurulu üyeleri arasında görev bölümü yapılarak, kurul üyelerinin çalışma alanları ve konuları belirlenecek ve kolektif bir çalışma anlayışı yaşama geçirilecektir.

TMMOB, Odaları sürekli ve düzenli bilgilendirmek amacıyla, Yönetim Kurulu toplantı gündemlerini ve kararlarını Odalara ve İKK'lara göndermeyi sürdürecektir. Oda Yönetim Kurulu toplantılarının gündem ve kararlarının da Birliğe gönderilmesi sağlanacaktır.

TMMOB Örgütlüğü

Toplumun küçük bir azınlığını oluşturan egemen sınıflar, toplumda yaratılan bütün değerlere zorla el koyarak egemenliklerini sürdürecektir. Ortamları yaratmışlardır. Bu değerleri yaratanlar ise kendi emeklerine ve ürünlerine yabancılaşmakta, yoksullaşmakta ve var olan sistemin değiştirilemez olduğuna ikna edilmek istenmektedir. Oysa, yaratılan değerlerin topluma yeniden dönmesi bu değerleri yaratanların ortak bir amaç etrafında örgütlenmesini ve mücadele etmesini gerektirmektedir. Bu çerçevede bağımsız ve demokratik bir Türkiye doğrultusunda, yaşanan ve bilinen tüm insanlık dışı süreci değiştirme eylemliliği içinde bulunan, toplumsal muhalefetin alanını genişleten, dayanışmayı sağlayan, örgütlülüğü gelişmiş, üretken bir TMMOB yaratma perspektifi temel bir görev olarak önümüzde durmaktadır.

Bu temel görevin yerine getirilmesi, örgütümüzün bir bütün olarak bu ortak amaçlar etrafında birleştirilmesini, üyelerimizin bu amaca yönelik programları ve etkinlikleri benimsemelerinin ve katılımlarının sağlanmasını, özetle TMMOB örgütlülüğünün geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

TMMOB, örgütlülüğün ve üyeliğin geliştirilmesini öncelikli bir etkinlik alanı olarak ele alacak, siyasal iktidarın yaşamın bütün alanlarını yönetme ve denetleme politikalarının örgütümüze yansımalarına karşı ortak taraflarımızı ön plana çıkararak bağımsız yapısını koruyacak, örgütün kaynaklarını göz önünde bulundurarak ve Odaların etkinliklerinin bütünleştirilmesini hedefleyerek ortak etkinliklerin dayanışma içinde programlanması ve yaşama geçirilmesini sağlayacaktır.

TMMOB, örgüt birimleri arasında ekonomik farklılaşmanın yarattığı olumsuzlukların giderilmesi, kaynakların akılcı kullanılması, mekan ve diğer olanakların merkezi ve yerel olarak ortak kullanılması, ekonomik açıdan güçsüz birimlerin desteklenmesi için çaba harcayacaktır.

TMMOB, Bölgesel Danışma Kurullarına işlerlik kazandıracak, İl Koordinasyon Kurullarını ve İşyeri Temsilciliklerini etkinleştirecek ve yaygınlaştıracaktır.

TMMOB, geçen çalışma dönemlerinde sonuçlandırılan raporların temel bulgularının ve politika önermelerinin, dinamik bir tartışma ortamı yaratarak ve etkin bir katılım sağlayarak üyelere aktarılması için etkinlikler düzenleyecektir.

TMMOB, örgütlülüğün önemli bir ögesi olan örgüt kültürünün geliştirilmesi amacıyla örgüt birimlerinin yöneticilerinden başlayarak, TMMOB tarihini, mücadele geleneği ve politikalarını, mesleki uzmanlık alanlardaki görüşlerini içeren eğitim seminerleri düzenleyecektir.

Mühendis ve mimar mezunlarının sayısındaki artış ve bu mezunların Odalara üye olma oranlarındaki düşüş eğilimi TMMOB'nin temsiliyet sorunu olarak değerlendirmeye alınacak, bunu giderici çalışmalar hemen başlatılacaktır.

36. Dönem Başlıca Çalışma Konuları

Depremler ve Etkilerine Yönelik Çalışmalar

Gerek 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinin yol açtığı felaketlerin ortaya çıkardığı durum, gerekse olası depremlerin riskleri TMMOB gündeminin önemli bir maddesini oluşturmaktadır. Deprem yaralarının sarılmasında ve olası depremlerin risklerinin azaltılmasında TMMOB hem sorumluluk üstlenmek hem de etkin ve yönlendirici olmak görevi ile karşı karşıyadır.

Deprem sonrası ortamda, toplumun sorunlarını çözmekten uzak ve felaket ortamını rant ve sömürü aracı olarak kullanan tüm kesimlere karşı kararlı bir mücadelenin verilmesi gereklidir.

17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinin sonuçlarına, ve bu depremlerden etkilenen yerleşim alanlarında yapılacak çalışmalara ağırlık verilerek;

- Yeni yerleşim alanlarının oluşumu, yer seçimleri, planlama, tasarım ve projelendirmeleri ile uygulamalar izlenecek, öneriler geliştirilecek ve bunlar ilgililere ve kamuoyuna açıklanacaktır. Özellikle planlama açısından bütüncül olmayan anlayışlar

ve bu anlayışa dayalı olarak yapılan ve yapılacak yer seçimleri bilimsel ve teknik olarak değerlendirilecektir.

- Depremi yalnız yapılarda yıkım ve hasara neden olmadığı, yaşamın da yıkım ve hasara uğradığı gerçeği, sorunun yaşamı yeniden örgütlemek olduğunu ortaya koymaktadır. Yaşam alanlarının iyileştirilmesi veya yeniden yapılması bu bütünsellik içinde ele alınacaktır. Bunun için; sendikalar, meslek odaları, dayanışma örgütleri, yerel halk ile ilişkiler kurularak politikalar belirlenecek ve bunlar bu dayanışma içinde uygulanacaktır.

- Deprem sonrası yargı sürecinde yer alınacaktır.

- Onarım ve güçlendirme proje ve uygulamaları izlenecek, kamusal denetimin sağlanması ve ilgili Odalarımız ile yerel yönetimlerin bu süreçte yer almaları için mücadele edilecektir.

Olası depremlerin can ve yapı güvenliği açısından risklerin en aza indirilmesine yönelik olarak insani ve teknik yardım çalışmaları için, örgüt içinde ve diğer örgütlerle birlikte yapılacak çalışmaları programlayacaktır..

Yaşam alanlarının risklerinin azaltılması için;

- Meslek insanlarının ve toplumun bilgilendirilmesi için çalışmalar yapmak,
- Risklerin azaltılmasının kamusal bir görev olduğunu ilgililere kabul ettirmek ve topluma anlatmak,
- Öncelikle okul, hastane, işyeri vb. toplu yaşam mekanlarının deprem güvenliklerinin sağlanması için gerekli önerilerde bulunmak, uyarılar yapmak,
- Risk azaltılması için yapılan onarım-güçlendirme proje ve uygulamalarını izlemek,
- Kentsel ölçekte yapılan zemin araştırmalarını izlemek, değerlendirmek,
- Uluslar arası kredilerle yapılan projeleri izlemek, değerlendirmek,

TMMOB'nin çalışma gündeminde yer alacaktır.

TMMOB 2. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı

28-29 Nisan 2000'de yapılan TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı, "Kurultay Çalışma Yöntemi Önerisi" üzerine verilen önerenin kabulü ile "karar taslaklarının" karara bağlanmadığı yalnızca tartışmaların yapıldığı bir kurultay olmuştur.

Kurultayda, ikinci bir Mühendislik Mimarlık Kurultayının toplanması kabul edilmiştir.

Kurultay belgeleri, Redaksiyon Kurulu tarafından derlenip Düzenleme Kuruluna sunulduktan sonra Kurultay takvimine bağlı olarak, bölgelerde ve / veya illerde bütün üyelerin ve örgüt birimlerinin görüşlerine sunulacak, bu toplantılarda geliştirilen karar

taslakları Haziran 2001'de düzenlenecek İkinci Mühendislik Mimarlık Kurultayına sunulacaktır.

Kurultay, TMMOB Yönetim Kurulu ile Oda Temsilcilerinden oluşacak bir Düzenleme Kurulunca örgütlenecektir.

Mühendislik ve Mimarlıkta Meslek ve Uygulama Alanları

Bugün ülkemizde meslek alanımız birçok sorunla karşı karşıyadır. Dışa bağımlı ve geri kalmış, bilim ve teknoloji üretmeyen, üretimden uzaklaşmış bir ekonomik yapı nedeniyle, hem mühendislik ve mimarlık eğitimi, hem yeni bilimsel alanların açılması, hem de var olan meslek alanları arasında birçok olumsuzluk ve eksiklik bulunmaktadır. Dışa bağımlı sanayileşme, hızlı ve plansız kentleşme sonucu oluşan kentsel fiziksel mekan, sosyal ve teknik altyapı düşük standartlarda olup toplumun temel gereksinimlerini karşılamaktan uzaktır. İzlenen politikalar, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin de toplumun gereksinimlerine yanıt verecek düzeye erişmesini engellemektedir. TMMOB, bu koşulların değişmesi için çaba harcamaya devam edecektir.

Ayrıca, TMMOB bünyesinde meslek ve uzmanlık alanları hukuku geliştirilerek, bu alanlardaki ilkesizlik ve adaletsizliklerin önüne geçilecek, örgütte varolan mesleki çatışma konularına çözüm bulmanın yanı sıra, dünyadaki bilimsel ve teknik gelişmelere paralel olarak mühendislik ve mimarlık alanında ortaya çıkan yeni disiplinler arası meslek alanlarını kavrayıcı ve kapsayıcı örgütlenme modelleri geliştirilecek, çok disiplinli çalışma anlayışı özendirilecektir. Bu amaçla disiplinler arası uygulama ve uzmanlık alanlarında çalışmalar yapılacaktır.

Bu çalışmalara ülkemizin imar hukukunun; planlama, toprak kullanımı, çevre, kentleşme, ulaşım, altyapı ve yapı üretimi ile ilgili bütün süreçlerini ve kamusal denetimini bir bütünlük içinde ele alacak kapsamlı bir hazırlığın yapılmasıyla başlanacak ve bu çalışma en kısa sürede sonuçlandırılacaktır.

Yapı denetimini, ülkemizdeki konut sorunundan bağımsız olarak ele almayan TMMOB, her insanın temel haklarından olan sağlıklı, güvenli bir çevre ve konutta yaşama hakkını öne çıkararak, konut üretimi ve denetimini bu anlamda kamusal bir hizmet alanı olarak ele almaya devam edecek, bu alanı ticarileştirerek denetim yerine denetimsizlik yaratan uygulamalara karşı duruşunu sürdürecektir, konut hakkını ve yerleşme özgürlüğünü temel alan seçenekler üretecektir.

Yapı Denetimi Hakkındaki 595 sayılı KHK ile 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık hakkındaki Yasa ile 6235 sayılı TMMOB Yasasında değişiklik yapan 601 sayılı KHK'nin iptali için başlatılan yasal girişimler ve bu çerçevede yapılan/yapılacak uygulamalar konusunda üyelerimiz ve kamuoyunun bilgilendirilmesi için çalışmalar sürdürülecek, yerel ve merkezi düzeyde eylemler gerçekleştirilecektir.

Bağımsızlık, Demokrasi, Barış ve İnsan Hakları

Mühendisler ve mimarlar da, ülkemizde, insan hakları ve demokratik standartların evrensel ölçekte yükseltilmesi için çalışan, taleplerini gerçekleştirmek için mücadele eden ve öncelikle emekçi sınıflarla onların örgütlerinden, aydınlardan, gençlerden ve

toplumun çeşitli kesimlerinden oluşan demokrat kamuoyunun parçasıdır. TMMOB, demokrasiyi “halkın kendi siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel sistemlerini belirlemek için, iradesinin özgürce ifadesine; kendi yaşamlarının tüm yönlerine tam katılımına dayandığı temelinde, insana saygı ve hukukun üstünlüğü” olarak tanımlayan uluslar arası belgeler kapsamında ve sorunun sınıflar arası ilişkiler temelinde ele alınması gerekliliği çerçevesinde değerlendirmektedir. Demokrasi; barış, düşünce ve ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü gibi temel ve güncel kavramlar ile birlikte, yaratılan değerlerin bölüşülmesiyle ve bölüşümü belirleyen siyasal yapıyla iç içe bir kavramdır. Bu kavramın ayrılmaz, hatta yönlendirici öğeleri bağımsızlık, barış ve insan haklarıdır.

Özellikle 1980’den bu yana eşitsiz gelişmeyi derinleştiren dışa bağımlı piyasacı, özelleştirmeci politikaların sonucu olarak devletin sosyal boyutu küçültülmüş, Türkiye’nin ulusal, bölgesel, metropoliten ve kentsel ölçeğe kadar her düzeyde planlaması fiziki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanların tümünde ortadan kaldırılmıştır. Günümüz koşullarında, demokrasinin olmadığı ortamlarda planlama kavramı ve planlı bir kalkınmadan söz etme olanağı yok edilmiştir.

TMMOB, demokrasi, adalet, kalkınma, sanayileşme, kentleşme, planlama, insan hakları, temel hak ve özgürlüklerin birbirine bağımlı ve birbirlerini güçlendiren kavramlar olduğunu, bu alandaki evrensel belgelerin temel ve bütünüleyici olduğunu kabul etmektedir.

Türkiye’nin hukuksal ve siyasal çerçevesini oluşturan yasalar, insan hakları ve demokratik standartlardan çok uzaktır ve sistemde köklü değişim ve dönüşümlerin gerçekleştirilmesi zorunludur, kaçınılmazdır. Demokratikleşme ve özgürlük arayışlarının önünde bizzat engel oluşturduğu, insan hakları ihlallerinin bir kaynağı ve dayanağı durumunda olduğu geçen 20 yılda iyice açığa çıkmış olan 1982 Anayasası yerine, toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla, özgürlük ve demokrasi istemine yanıt verecek yeni bir anayasanın hazırlanmasını zorunlu gören TMMOB, emeğin ve özgürlüğün demokratik anayasası için mücadelesini geliştirerek sürdürecektir.

TMMOB, Demokrasi Programında ifadesini bulan görüş ve önerilerin yaşama geçirilmesi için güncellelikle buluşan etkinlikler yapacak, şiddete karşı hoşgörüyü ve hukukun üstünlüğünü, baskıcı yönetime karşı demokratik hukuk devletini, barışın, insan hakları ve temel özgürlüklerin gerçekleşmesinde belirleyici bir rol oynadığını savunmaya devam edecektir.

TMMOB:

- Bölgede yakalanan barış ortamının kalıcı hale getirilmesi ve bir an önce demokratik bir ortama geçilmesi için OHAL’ in hemen kaldırılmasını ve yaşamın normalleşmesini, köye dönüş ortamlarının sağlanmasını, yurttaşların iradelerine saygılı olunmasını, köylerin onarılmasını ve yurttaşlara maddi destekler sağlanmasını, gelir dağılımının düzeltilmesini, yatırımların hızlandırılmasını ve işsizliğin ortadan kaldırılması, köy koruculuğu uygulamasından vazgeçilmesini,

- TMMOB, 12 Eylül’ün baskı ve soruşturmalara uğradığı için kişisel ve siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel hakları yasaklanmış binlerce insanımız üzerindeki bu yasakların, ve ülkemizin her köşesinde düşünce ve örgütlenme özgürlükleri üzerindeki baskıların kaldırılmasını,

• Bilgi alma (iletişim) hakkının temel insan haklarından olduğundan hareketle özgür basının OHAL bölgesinde dağıtılmasını engelleyen hukuk dışı uygulamaların durdurulmasını,

• GAP Bölgesindeki arazi ve olanakların başta ABD-İsrail tekelleri olmak üzere uluslar üstü ve yerli sermayeye sunulması yerine, bölge halkının kalkınması ve geleceği için seferber edilmesini, bu Projenin olumsuzluklarının giderilmesini

savunmaya devam edecektir.

TMMOB, çatışma döneminde yıkıma uğrayan bütün bölgeyi ele alarak yıkımın sosyal, ekonomik, ekolojik boyutunu tespit edecek ve Bölgesel Gelişme Planının temel yönelimlerini ortaya koyacak bir çalışmayı başlatacaktır.

Mühendislik-Mimarlık Eğitimi

Hızla artan mühendislik mimarlık eğitimi verilen üniversite sayısı ve YÖK uygulamaları, mühendislik, mimarlık eğitimi alanında nicel ve nitel açıdan büyük sorunlar yaratmaktadır. 12 Eylül 1980 sonrası üniversitelerden aydınların tasfiye edilmesi ve YÖK düzeniyle yeniden biçimlenen üniversitelerdeki otoriter düzen üniversite kadrolarının mevcut düzene ideolojik ve organik olarak bağlamanın koşullarını sağlamıştır. Egemen liberal anlayış ve eğitim politikaları üniversiteleri ticarileştirmekte, üniversitede ders verenleri, üniversitedeki eğitimci-araştırmacı niteliklerinden özel sektöre danışmanlık yapar niteliğe dönüştürmektedir. Üniversiteler ve üniversitelerin bölümler ulusal bir kalkınma planına ve ona bağlı bir eğitim planına göre değil, sermayenin ihtiyaçlarına göre yaygınlaşmakta, bir yandan da gerici kadrolaşmaya hizmet etmektedir. Bu durum çağdaşlaşma ve eğitimi (diplomalı) insan sayısındaki artışlar uluslar arası niceliğe ulaşıyor anlayışının yayılmasına neden olarak ideolojik olarak bir yanılısma da yaratmaktadır.

Mühendislik ve mimarlık eğitimi veren üniversite sayısının hızla artması ve YÖK uygulamaları, mühendislik-mimarlık alanında nicel ve nitel açıdan büyük sorunlar yaratmaktadır. Bilgiyi metalaştırarak tekellerin malı haline getiren, bilginin topluma ulaşmasını engelleyen yapının ortadan kaldırılarak; özgür düşünen, sorgulayan, bilgi üreten, bilimsel düşünmeyi öğrenen bir öğrenim ortamının sağlanarak, çağdaş ve bilimsel teknolojiyi izleyebilecek eğitim programlarının gerçekleştirilmesi ve bu amaçla YÖK'ün lağvedilerek üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması zorunlu hale gelmiştir.

Uluslar arası işbölümü kapsamında, merkez ülkelerin araştıran, bilgiyi üreten üniversiteleri ile bilgi ve teknoloji tekeli güçlendirilirken, çevre ülkelere ve Türkiye'ye bilgiye ulaşmayı ve kullanmayı öğreten üniversiteler uygun görülmektedir. Türkiye'nin bu dayatmaya diremediği takdirde bütün eğitim alanlarında olduğu gibi, mühendislik ve mimarlık alanında da başarılı olma şansı yoktur.

TMMOB, mühendislik ve mimarlık eğitimini, yeni liberal politikaların doğrudan ve dolaylı etkileri ile birlikte ele almakta, sorunu piyasa mantığı içinde ele alan yaklaşım yerine planlamaya dayalı, katılımı öngören, halkın ihtiyaçlarını gözeten ve kamusal hizmet alanı içinde görmekte, mühendislik ve mimarlık eğitiminin, çağın gereklerine

uygun ders programları ve uygulama olanaklarıyla, tüm ülkede; eşit, parasız ve bilimsel bir şekilde verilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Gelecek 5 yıl içerisinde mezun olacak yaklaşık 100 bin mühendis mimarın nitelikli bir eğitim alabilmesinin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik ve bu konuda düzenleyici, yönlendirici, geliştirici çalışmalar yapılacaktır. Bunun yanı sıra konu, sürekli eğitime duyulan gereksinim açısından da ele alınacaktır.

Kamusal Hizmet Alanları

Emperyalizmin sosyal devletin küçültülmesi ve özelleştirme politikaları ve uygulamalarıyla, sağlık, eğitim, iletişim, enerji, ulaşım vb. sektörlerin kamu aracılığıyla örgütlenmesi ile ortaya çıkan kamusal hizmet alanları yok edilmektedir. Gerçekte hiçbir zaman sosyal bir devlet niteliğine kavuşamamış ülkemizde, kamusal alanın sınırlarının daha da küçültülmesi emekçi sınıfları, bu arada mühendis ve mimarların da büyük bir çoğunluğunu olumsuz yönde etkilemektedir.

Kamusal hizmet alanları, bir yandan mühendis ve mimarların geniş ölçüde istihdam edildiği, öte yandan TMMOB'nin tüm etkinliklerinde önde tuttuğu bir ölçüt olan "kamu yararı" nedenleriyle en önemli çalışma alanlarımızdan biridir.

Barınma, kentsel altyapı, sağlık, eğitim, iletişim, enerji gibi temel kamusal hizmet alanları, aslında hiçbir ölçekte daraltılmasına izin verilmemesi gereken çünkü insanlığın temel hak ve özgürlükleriyle belirlenmiş vazgeçilmez haklar kapsamındadır.

TMMOB, gerek bu alanda yürütülen yasal düzenleme süreçlerinde etkin olabilmek, gerekse "özelleştirme" benzeri süreçlere ve olası etkilerine karşı kamuoyu duyarlılığı yaratma konusunda gerekli çalışmaları gerçekleştirecektir.

TMMOB kamusal alanın yok edilmesine karşı her türlü çaba içinde bulunarak önümüzdeki dönemin etkinlikleri içerisinde yer alacaktır. Uzmanlık çalışma grupların, süreli çalışma gruplarının yapacağı çalışmalarla ortaya koyacağı alternatiflerle kamuoyuna sunulacak, kamusal alanın korunması, geliştirilmesi doğrultusunda eylem ve etkinlikler içerisinde bulunulacaktır.

AB Sürecinde Hizmetlerin Serbest Dolaşımı, Yabancı Mühendisler ve Mimarlar

Helsinki zirvesi ile Türkiye'nin adaylık statüsünün kabul edilmesi sonucunda kırk yıla yakın bir süredir konuşulan Türkiye-AB ilişkilerinde yeni bir aşamaya gelinmiştir.

AB, neo-liberal politikaları benimseyen ve kendisine dahil ettiği ülkelere bunları dayatan bir yapıdır. Nitekim, siyasi iktidar ve tekelci sermaye, Anayasada ve yasalarda yapılan, tahkim, özelleştirme gibi değişiklikleri, Kopenhag kriterlerine uyum ile paralellik taşıyan çalışmalar olarak gerçekleştirdiğini ilan etmektedir.

ABD ve Avrupa Emperyalist odaklarının belirlediği sınırlar içinde gelişen AB; emekçi sınıfların istem ve taleplerine yönelik Avrupa yaklaşımlarıyla örtüşmemektedir. TMMOB AB sürecini emek sınıfların çıkarları açısından ele almaktadır ve politikalarını buna göre belirleyecektir.

Türkiye'nin AB'ye entegrasyon sürecinde öncelikli olarak ele alınacak konuların başında hizmet ticaretinin serbestleştirilmesi bulunmaktadır.

Türkiye, mühendislik ve mimarlık eğitiminde sorunlar yaşanırken bir yandan işsiz mühendis ve mimarların sayısı hızla artmakta, diğer yandan 2005 yılında yürürlüğe girecek olan Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ve AB entegrasyon sürecine bağlı olarak ve rekabet şansını kaybetmiş biçimde hizmetlerin serbest dolaşımı ile karşı karşıyadır. AB ile 2000 yılında başlatılan hizmetlerin serbest ticareti/dolaşımı müzakereleri de mühendislik mimarlık hizmetlerini içermektedir. Her ne kadar öncelikli müzakere konuları finans ve bankacılık hizmetlerinde olsa da öngörülen 10 yıllık süre zarfında mühendislik mimarlık hizmetlerinin serbestleştirilmesi de gündeme gelecektir.

Ülkemizde çalışan yabancı mühendis mimarların sayısındaki artış, DTÖ ve AB-Hizmetlerin Serbest Dolaşımının yaratacağı haksız rekabet koşulları da göz önüne alınarak incelenecek ve bu konuda uzun erimli bir politika çerçevesinde acil önlemler almak üzere bir çalışma yapılacaktır. Bunun yanı sıra hizmetlerin serbest dolaşımının meslek alanımıza olası etkileri konusunda projeksiyonlar yapılacak ve politikalar saptayacaktır.

Bölgesel Çalışmalar

TMMOB, kentleşmeden-sanayileşmeye, enerjiden-haberleşmeye, ulaşım, altyapı, planlama, tarım, ormancılıktan çevreye kadar bölgesel düzeydeki uygulamaları ele alarak, bölgelerdeki gelişmeleri izleyecek, kavrayacak, yorumlayacak ve merkezi politikalarını geliştirmesini sağlayacak bölgesel çalışma tarzı içine girecektir.

Bölgesel çalışmalar, bölgelerdeki üyelerimizin ve örgüt birimlerinin mesleki, kültürel ve toplumsal birikimlerini örgüte yansıtabilecek çalışma ve eylem programlarının oluşturulması, Bölgesel toplantıların yaşama geçirilmesi sağlanacaktır.

Türkiye'nin il ve ilçeleri gibi yerel düzeylerde uygulamaya konulan aslında bütünlüklü olarak ele alınması gereken sermaye projelerinin ülke ve bölge boyutunda kavranması, yorumlanması ve geliştirilecek öneri ve etkinliklerin örgütün bütününde bilince çıkarılması ve yaygınlaştırılması bu çalışma anlayışıyla somutluk kazanacaktır.

Mühendislik ve Mimarlık Öğrenci Kolu Etkinliklerinin Yaygınlaştırılması ve Öğrenci Kurultayları

Eğitimin içinde bulunduğu durum, TMMOB'nin geleceğini oluşturacak mühendislik ve mimarlık öğrencileriyle yakın ilişkide bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Bir yandan mühendislik ve mimarlık öğrencilerinin sorunlarının çözümüne yardımcı olmak, diğer yandan mühendislik ve mimarlık öğrencilerine TMMOB'yi tanıtmak ve onların Oda etkinliklerine katılmalarını özendirme ve kolaylaştırmak amacıyla, öğrencilerin Odaların Öğrenci Kollarında örgütlenmesini sağlamak için Odaların sürdürdükleri çalışmalar özendirilecek ve eşgüdümü sağlanacaktır. Dönem içinde Odalarımızın öğrenci kurultayları düzenlemelerine yardımcı olunacak, bu etkinliklerden sonra, TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Öğrencileri Kurultayı düzenlenecektir.

Ücretli Mühendis ve Mimarların Sendikalaşması

Kamu ve özel işyerlerinde ücretli çalışan mühendis ve mimarlar arasında TMMOB'nin örgütlülük düzeyi yükseltilecek, TMMOB bu kesimin ekonomik, demokratik ve mesleki sorunlarıyla daha doğrudan bir şekilde ilgilenmeyi ve çözüm üretmeyi, bu kitleyle buluşmayı başlıca çalışma alanlarından biri olarak görecektir. Bu üyelerimizin işyerlerindeki mevcut sendikalarda örgütlenmesini özendirmek, sendikal çalışmalarda bulunan üyelerimize sahip çıkmak ve sendikalarda bu nitelikli işgücünün sorunlarının anlaşılmasına yardımcı olmak amacıyla çalışmalar yapılacak, bu çalışmalara sendikaların katılımı sağlanacaktır.

İşsiz Mühendis Mimarlar

Önümüzdeki beş yıllık döneme ilişkin yapılan projeksiyonlar, 100.000 mühendis ve mimarın işsiz (ya da bir bölümünün de meslek dışı bir işte çalışıyor) olacağını göstermektedir. Başka bir bakış açısıyla mevcut işsiz mühendis ve mimarların yanı sıra önümüzdeki beş yıllık dönem içerisinde mezun olması beklenen 100.000 mühendis ve mimarın büyük bir işsizlik sorunu ile karşı karşıya olduğu açıktır. TMMOB sorunun bu boyutunun bilincinde olarak, istihdam politikaları geliştirme, rehberlik, meslek içi eğitim vb. konularda sürekli, öncelikli ve sonuç alıcı çalışmalar yapacaktır.

Meslek İçi Eğitim ve Kursları

TMMOB eğitimdeki eşitsizliği giderici temel politikalarını savunmaya devam edecektir. Mesleki uygulama alanlarındaki yetersizlikler, mühendislik ve mimarlık mesleğinin sürekli eğitime duyduğu gereksinim, gibi konular göz önüne alındığında tüm odaların meslek içi eğitim ve kurslar konusunda daha etkin olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. TMMOB'nin bu konuda düzenleyici, yönlendirici, geliştirici çalışmalarını sürdürmesi, olanakları elvermeyen odalar için sürekli eğitim merkezi oluşturması çalışma konuları arasında yer alacaktır.

Mesleki Denetim / Meslek Etiği

TMMOB'yi oluşturan odalar TMMOB Yasasındaki "Meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını, korumak" şeklinde yer alan kuruluş amacının, gereklerini yerine getirmek zorundadır. Bu nedenle mesleki denetim faaliyetlerini, meslek etiğini korumak çerçevesinde hayatın ilgili olduğu tüm alanlarına uygulamayı öncelikli bir görev olarak ele alacaktır. Bu bağlamda TMMOB bu dönem içerisinde Mühendislik ve Mimarlık alanlarında Meslek Etiğinin genel çerçevesinin kural ve normlarını oluşturmak ve denetimi sağlamak konularında çalışmalar yapacaktır.

Arşiv, Dokümantasyon, Araştırma Biriminin Kurulması

TMMOB'ye ait belge, yayın ve dokümanları teknolojik olanaklar da kullanılarak istenildiğinde kolayca ulaşılabilecek bir şekilde arşivlenecek, bu arşiv sisteminden de yararlanılarak TMMOB çalışmaları için geçmiş ve güncel ait her türlü bilgi toplanacak, sınıflandırılacak, bu amaçla teknik ve istatistiksel bir altyapı oluşturulacaktır.

TMMOB çalışmalarında Odalar arasında teknik işbirliği ve koordinasyon gerektiren alanlar için, ilgili doküman, yasa ve yönetmeliklerin bir araya getirilmesi, söz konusu

alandaki gelişmelerin takibi ve arşivlenmesi gibi konularda çalışmalar yapılacak, TMMOB'ye yapılan başvuruların en hızlı ve kapsamlı bir şekilde ve geçmişteki uygulamaları da değerlendirerek yanıtlanması için gerekli bilgi ve dokümanların bir araya getirilmesi ve değerlendirmeden geçirilmesi sağlanacaktır.

Tüm bu hizmetlerin en sağlıklı ve sistemli bir şekilde verilebilmesi, TMMOB'nin idari ve teknik alanda bir belleğinin oluşturulması, TMMOB ve Odalarca yapılacak olan çalışmalara teknik, idari ve istatistiksel altyapıların hazırlanabilmesi, vb. amaçlarıyla TMMOB bünyesinde bir Arşiv - Dokümantasyon ve Araştırma Birimi kurulacaktır.

Çalışma Grupları

Uzmanlık Çalışma Grupları

Uzmanlık çalışma grupları, TMMOB'ni oluşturan Odaların ve mesleklerin kesişme alanlarında, birden çok mesleğin ve uzmanlıkların bilgisi, ortak çalışma ve katkılarının gerek duyulduğu alanlarda oluşturulacaktır. Özünde tüm meslek alanımız bu tür kesişme alanlarının oluşturduğu bir bütündür.

Mesleki ve uzmanlık alanlarını birinci dereceden temsil eden Odaların sekretarya hizmetlerini yürütecekleri Çalışma Grupları ilgili Odaların ortak çalışması olarak yürütülecektir. Gruplar uzmanlık alanına göre görüş üretip, gelişen olgular doğrultusunda raporlar hazırlarken, zamanlaması yapılmış somut bir hedefe yönelik çalışmaları da koordine edecek ve yürütecekler, meslek alanlarının birikimini mümkün olduğunca bir kongre, kurultay, sempozyum, konferans vb. etkinlikle ve/veya yayımla meslek ortamına ve kamuoyuna ulaştıracaklardır.

Aşağıda belirtilen alanlarda Çalışma Gruplarının oluşturulması için sekreter Oda ile birlikte çalışmalar yapılacak, Çalışma Grupları uzun vadeli programlarını TMMOB Yönetim Kurulu ile birlikte oluşturacaklardır. Bu Çalışma Grupları (abece sırasıyla) ve Sekreter birimler şunlardır:

1. Afetler Çalışma Grubu Jeofizik M.O.
2. Bilim ve Teknoloji Poli. Çalışma Grb. TMMOB
3. Coğrafi Bilgi Sistem. Çalışma Grb. Harita ve Kadastro M.O
4. Çevre Politikaları Çalışma Grubu Çevre M.O.
5. Denizcilik Çalışma Grubu Gemi M.O.
6. Doğal Kaynaklar Çalışma Grubu Orman M.O.
7. Enerji Çalışma Grubu Elektrik M.O.
8. Haberleşme Çalışma Grubu Elektrik M.O.
9. Kentleşme (Konut, Yerel Yönetimler) Çalışma Grubu, TMMOB

10. Sanayi Çalışma Grubu Makina M.O.

11. Su Politikaları Çalışma Grubu Meteoroloji M.O.

12. Toprak ve Tarım Politi. Çalışma Grb Ziraat M.O.

13. Ulaşım Çalışma Grubu İnşaat M.O.

14. Yerbilimleri Çalışma Grubu Jeoloji M.O.

Sürelİ Çalışma Grupları

Sürelİ Çalışma Grupları, ülke ve emekçi sınıfların gündemindeki konuları somut ve kısa vadeli çalışmalar ya da Programda belirlenmiş konular temelinde oluşturulacak, süreleri yapılacak iş kapsamında belirlenecektir. Bu Grupların Sekreterliği genel yaklaşım olarak TMMOB tarafından yapılacaktır.

Bu Çalışma Grupları şunlardır:

- TMMOB 2. Mühendislik Mimarlık Kurultayı Çalışma Grubu TMMOB Yönetim Kurulu üyeleri ile Odaların temsilcilerinden oluşacaktır.
- TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Öğrenci Kolu Etkinliklerinin Yaygınlaştırılması ve Öğrenci Kurultayı Çalışma Grubu Odaların temsilcilerinden oluşacaktır.
- D. Bakır Projesi Çalışma Grubu (35. Dönemden)
- Bağımsız İletişim Ağı Çalışma Grubu (35. Dönemden)

Sürelİ Ya Da Sürekli Çalışma Grupları

Uzun dönemli veya her zaman gündemde olan konularla ilgili olarak, sürelİ ya da sürekli Çalışma Grupları oluşturulacaktır. Programın “Başlıca Çalışma Konuları-İlkeler” bölümünde yer alan konular başta olmak üzere konusuna göre uzun dönemli ve güncel projeksiyonlar ve planlar yapılarak, çalışma programları oluşturulacak ve Yönetim Kurulu ile birlikte karara bağlanacak program kapsamında çeşitli etkinlikler düzenleyecek ve yürüteceklerdir.

Bu Çalışma Grupları da öncelikle Oda temsilcilerinden oluşacak, gerek görüldüğünde TMMOB Yönetim Kurulu tarafından da üye atanacaktır. Çalışma Gruplarının çalışma ilkeleri, yöntemleri ve Yönetim Kurulu ile ilişkileri, TMMOB Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak bir Yönerge ile saptanacaktır.

Aşağıdaki Çalışma Grupları, Çalışma Programının “36. Dönem Başlıca Çalışma Alanları” bölümünde belirtilen kapsamda çalışacaklardır:

1- Yapı Üretim ve Denetim Süreci

2- Depremler ve Etkilerine Yönelik

3- Ücretli Mühendis ve Mimarların Sendikalaşması

4- İşsiz Mühendis ve Mimarlar

5- Meslek İçi Eğitim

6- Yönetici Eğitimlerini Planlama

7- Eğitim

8- Küreselleşme Karştı Etkinlikler

9- GAP Projesinin Değerlendirilmesi

10- Bölgesel Gelişme ve Köye Dönüş

11- AB Süreci, Hizmetlerin Serbest Dolaşımı, Yabancı Mühendis Mimarlar

12- TMMOB'nin AB Politikaları

13- Kamusal Hizmet Alanları

Aşağıdaki Çalışma Gruplarının konuları ise şöyledir:

1- Yayın Komisyonu

Birlik Haberleri ve etkinliklerin ürünlerinin yayınlara dönüşmesini planlamak, hedef kitlelere ulaştırmak, TMMOB web sitesini bir haberleşme noktası olarak geliştirmek için çalışacaktır. Yayın Kurulu, bütün Odaların temsilcilerinin yer alacağı Yayın Danışma Kurulu'nun görüşlerini alarak yayın programını oluşturacak ve Yayın Danışma Kurulu tarafından belirlenecektir.

2- Uluslar Arası İlişkiler Komisyonu

Üyesi olduğumuz örgütlerle ilişkileri geliştirmek, ürünlerimizi ve görüşlerimizi uluslar arası platformlara taşımak, genel anlamda küresel direnişe katkıda bulunmamızı sağlamak, AB ile ilişkileri izlemek, sorgulamak ve öneri geliştirmek için çalışır. Uluslararası İlişkiler Komisyonu programını, bütün Odaların temsilcilerinin yer alacağı Uluslararası İlişkiler Danışma Kurulu'nun görüşlerini alarak oluşturur ve bu Danışma Kurulu tarafından belirlenir

3- Ekonomik, Demokratik, Özlük Hakları Çalışma Grubu

Mühendis ve mimarların ekonomik ve demokratik haklarının korunması, geliştirilmesi, özlük hakları anlamında evrensel normların yakalanması amacıyla daha önceki dönemlerde yapılan çalışmalar takip edilecek, geliştirilerek sürdürülecektir.

Özellikle kamu çalışanı mühendis ve mimarların kriz aşamasında olan ekonomik sıkıntıları ve özlük hakları için başlatılan çalışmalar kesintisiz bir şekilde sürdürülecektir. Bu kesimin ekonomik, demokratik ve mesleki sorunlarıyla daha doğrudan bir şekilde ilgilenmesine ve bu kitleyle buluşmasına ve bu kesimi yoğunlaşan baskılar karşısında güçlü kılmaya çalışan politikalar oluşturulmasına katkı konulacaktır.

4- Mesleki Denetim ve Meslek Etiği Çalışma Grubu

Ülkemizde yaşanan doğa olaylarını felakete dönüştüren, niteliksiz proje ve mal üretimine yol açan, kamu yararını gözetmeyen, mesleki yetkileri birer sömürü ve rant aracı olarak kullanmaya yol açan mesleki faaliyet ortamının giderilmesi ve bu alandaki meslek disiplininin sağlanması için, tüm meslekler alanında, her mesleğin özgül koşulları da dikkate alınarak, TMMOB Yasası'ndan alınan güç temelinde, ülke bütününde etkin ve kapsamlı bir mesleki denetimin oluşturulması öncelikli bir çalışma alanıdır.

TMMOB, meslektaşlar arasındaki ilişkileri ve meslek adamlarının halkla ilişkilerini düzenleyen meslek etiği normlarının oluşturulması ve benimsenmesi için etkin çalışmalar yapılması ve bunun planlanması, programlanması, eyleme dönüştürülmesi için yönlendirici çalışmalar yapacaktır.

5- İnsan Hakları Çalışma Grubu

Mühendislik ve mimarlık alanlarıyla insan hakları kavramını örtüştürmek, insan haklarının entelektüel bir kavram değil emekçi sınıfların binlerce yıl süren mücadeleleri sonunda kazanılmış evrensel haklar olduğunu üyelerimize aktaracak etkinlikler düzenleyecektir.

6- Yasa, Yönetmelik ve Yargı Kararlarını İzleme Çalışma Grubu

Son dönemde yasama çalışmaları hızlanmış, yargı kararlarının uygulaması ise neredeyse durdurulmuştur. Bu çerçevede, bir yandan yasama çalışmalarını daha yakından izleme bir yandan da kamu çıkarlarının korunması açısından yargı süreçlerinde olabildiğince yer alma gereği doğmuştur. TMMOB, TBMM ile ilişkilerini geliştirecek, yargı sürecine etkin katılımı sağlamak ve yargı kararlarının uygulanmasını izlemek üzere gerekli iç düzenlemeleri yapacaktır.

7- Elektromanyetik Kirlilik

TMMOB, kamuoyunca, özellikle GSM baz istasyonlarından kaynaklandığı şeklinde algılanan ancak iletişim hatları, Radyo-TV vericileri vb. diğer alanlardan da kaynaklanan elektro manyetik kirlilik konusunda ilgili meslek Odalarının ve diğer kuruluşların yaptığı çalışmaları da temel alarak bu konuda görüş oluşturmak için çalışma yapacaktır.

8- Serbest Bölgeler

Sermayenin soygun ve sömürsünün sınır tanımaz alanları olan ve her biri küçük birer MAI statüsündeki serbest bölgeler sayı ve alan olarak giderek genişlemektedir.

-Türkiye sınırları içinde olup gümrük hattı dışında kalan,

- Türkiye'deki hukuki ve idari düzenlemelerin geçerli olmadığı,

-Teşviklerin daha çok tanındığı,

- Türkiye topraklarından fiziki olarak ayrılan,

bu alanların en büyüğü konumunda olan "İpekyolu Vadisi Serbest Bölge" kararının iptali için TMMOB'nin açtığı dava bilirkişi incelemesi aşamasına gelmiş bulunmaktadır.

TMMOB, emekçilerin grev hakkı olmadan köle olarak çalıştırıldığı, vergi, çevre vb. yükümlülüklerin olmadığı, Danıştay ve Sayıştay denetimi dışında bırakılan, Belediye Kanununun uygulanmadığı (mezarlıklar ve yangınla ilgili maddeleri dışında) çitlerle çevrili, kulelerle gözetlenen, kamu hizmeti olarak polis ve gümrük birimlerinin olduğu bu alanlardaki soygun ve sömürüyü teşhir edecek ve bu bölgelerin yaygınlaşmasına karşı mücadele yürütecektir.